

Tilburg University

Wij zullen doorgaan...

Oei, T.I.

Published in:
Mededelingenblad Nederlandse Vereniging voor psychoanalyse

Publication date:
2012

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Oei, T. I. (2012). Wij zullen doorgaan... *Mededelingenblad Nederlandse Vereniging voor psychoanalyse*, 27(2), 62-63.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Verschenen in: T.I. Oei, *Wij zullen doorgaan...* Mededelingenblad van de Nederlandse Vereniging voor Psychoanalyse, 27, 2, 2012, p. 62-63

Wij zullen doorgaan...*

T.I. Oei

‘Als je door iedereen geliefd wilt zijn, moet je dit vak niet kiezen. Of je moet niet succesvol zijn’. Wetenschapper Titia de Lange: ‘Kanker is mijn leven’.¹

Hoe merk je dat je niet populair bent? ‘Soms kom je iemand tegen die eerlijk is, en dat gewoon tegen je zegt. Dat gebeurt niet vaak. Maar je kunt het opmaken uit verhalen over anderen. Bij iedere succesvolle wetenschapper hoort een pakket aan verhalen. Over wat voor verschrikkelijke vent het wel niet is en dat hij alles heeft gestolen. Zou dan over mij anders worden gepraat? Ik neem aan van niet.’

Zoals U over Uw werk praat: dat is liefde. ‘Het is zoals met kunstenaars, of schrijvers, die zijn ook 24 uur per dag met hun werk bezig. Dat kun je niet afzetten, dat gaat altijd maar door. Het is nu natuurlijk nog erger, met al die computers. Als ik op reis ben, kan ik nog steeds overal in, in de data van mijn mensen, in alle literatuur, en heb ik de neiging te blijven doorgaan.’

Want dat geld (van diverse prijzen, to) kunt U dan in nieuw onderzoek stoppen. ‘Ben je gek. Dat is persoonlijk geld. Ik woon in Amerika, ik

¹ Steffie Kouters, ‘Kanker is mijn leven’, *Volkskrant magazine*, nr. 556, 28-05-2011, p.10-16

moet zelf voor mijn ouwe dag zorgen. Het is hard hier, Derde Wereld soms. '

Weer borstkanker? 'Maar veel ingrijpender dit keer. De behandeling was een ontzettende ellende. Chemotherapie en alles eruit en eraf. Daarna is het wachten geblazen. Ik ben er nog. Maar je kunt nooit zeggen: het komt niet meer terug. '

Toen Uw moeder ziek werd, moet U erg snel volwassen zijn geworden. 'Ik zou dat niet volwassen willen noemen. Ik denk dat ik tough was. In de Amerikaanse zin. Alles op orde houden. Flink stofzuigen. Dweilen. Grit. True grit. Niet opgeven. '

Zoals U ook bezig bent in de wetenschap. 'Niet opgeven. Doorgaan. '

Titia de Lange, een researcher van wereldfaam, die in Amerika furor maakte door als eerste vrouwelijke hoogleraar ooit te worden aangesteld aan de Rockefeller University. Daarna sleepte zij talloze prijzen in de wacht vanwege haar baanbrekend kankeronderzoek. Zelf bleek ze een familiale genafwijking te hebben. Haar moeder overleed aan ovariumkanker. Zij had borstkanker. Intussen heeft ze al een recidief ervan doorgemaakt. Aan beide vormen van kanker ligt hetzelfde gen ten grondslag. Een taaie, dappere, innemende vrouw die een grote mate van zelfinzicht paart aan een relativeringsvermogen, waar iedere lezer van kan leren.²

² In mijn psychoanalytische behandelingen pleeg ik voorbeelden te geven van zaken en handelingen die 'anderen' hebben gedaan of uitgevoerd. Dit brengt de analysant vaak tot associaties en reflecties die zich aan de realiteit van de analytische ruimte opdringen. Zie zo'n voorbeeld naar aanleiding van het lezen van de tekst van deze column. Reactie van een collega: 'Nog dichter kwam je bij toen je schreef over de borstkanker van de door jou bewonderde Amerikaanse hoogleraar. Mijn Moeder kreeg na de geboorte van mijn jongste broer (een nakomertje) in 1950 een knobbeltje in haar borst. De oude goeroe die bij ons de huisarts was (en huisvriend!) vond dat dit een ontstoken melkklier was en niets verontrustends. Ook na meerdere consulten. Tenslotte is moeder maar eens naar haar broer gegaan die chirurg was en die heeft na een onderzoek van 3 minuten ge-Godverd zoals zelden is vertoond.

Het is opvallend dat bij vele ervaren mensen die op oudere leeftijd naar zichzelf in de spiegel durven kijken, er sprake is van zelfinzicht en een positieve levensinstelling die niet van wijken weet.

Zelf heb ik de ervaring bij patiënten en vrienden meegemaakt dat naarmate je jezelf meer weet te relativiseren, er meer ruimte komt voor energie waar je uit kunt putten, voor je eigen doelen, je eigen gemak en plezier.

Degenen die zichzelf zien als slachtoffer van de natuur of het leven, lijden dusdanig daaraan, dat ze als het ware 's ochtends vroeg, al bij het wakker worden, het liefst zich zouden willen verbergen onder hun eigen bed, om maar niets te hoeven.

Het besef dat men als mens beperkingen heeft is een wijsheid die niet genoeg kan worden herhaald. Dit bewustzijn is vanzelfsprekend een manier om je eigen werkzaamheden beter te kunnen plannen: op haalbaarheid en op doelmatigheid. Mijn ervaring is dan ook om het vooral niet te hebben over drukte of over volzitten, want dat leidt tot niets. Er als het ware telkens tegen opzien, voordat je aan een activiteit begint, bezorgt je als vanzelf de gele of rode kaart, waardoor een wedstrijd bij voorbaat tot mislukking is gedoemd.

Tegen alle gebruikelijke regels in heeft hij zelf met spoed zijn zus geopereerd en dit werd een amputatie met "groot toilet" zoals dat heette als ik me dat goed herinner. Er was toen net een nieuwe therapie mogelijk: Bestralen en dat moest in Amsterdam in het AVL. Maar daar wisten ze er ook nog niet zoveel van en moeder is daaruit gekomen met forse brandwonden. Maar dan: Wat ik je nu zo schrijf is het allergrootste geheim in moeders leven en in ons gezin. Niemand mocht dit weten. En dan moet je bij "geheim" en "niemand" dat echt letterlijk opvatten. Moeder zocht een arts buiten W. Het onderwerp was thuis een absoluut taboe. Tegelijk ook: Wat heeft moeder het moeilijk gehad, helemaal alleen hiermee om te gaan en er met niemand over te kunnen praten. Kan daar nog vele concrete verhalen over vertellen, maar je kunt je voorstellen dat ik de openheid van nu en concreet van die Amerikaanse dame goed noteer, en me "vroeger" goed herinner. Moeder is hier overigens niet aan overleden. Twee-enveertig jaar later kreeg zij een hersenbloeding. Wat ik hiervan heb overgehouden? In elk geval nooit verstoppertje spelen over je gezondheid/ziektes. Zo, dat was dan een ontboezeming van feiten, waar je Amerikaanse contact de aanleiding voor was.'

Of we het nu over Titia de Lange of Hans Keilson³ hebben, mensen met een positieve geest en ontembare werklust zullen het lang kunnen volhouden.

*Titel van een bekend lied dat Ramses Shaffy zo meeslepend kon zingen.

³ Dr. Hans Keilson, psychiater/psychoanalyticus, die tot zijn 96^e jaar nog als zodanig werkzaam was, en als schrijver wereldfaam verwierf door zijn literaire boeken over de Tweede Wereldoorlog, maar pas echt doorbrak in zijn 100^e levensjaar. Toen werd hij in de VS als genie erkend in de New York Times. 31 mei 2011 overleed hij.